

Lähdin yksin, kaupungista junalla ja asemalta pyörällä. Ennen olin oppinut tuntemaan soita, talviteitä ja niittypolkuja; mutta oli mennyt kaksi kesää, että en ollut käynyt hillassa. Oli joutunut autoihin ja juniin. Piti asua ihmisten seassa. Ennen saattoi kävellä väsyksiin omalla maalla. Nyt piti asua paikoissa, missä maa on jaettu kappaleiksi kuin leipäveitsellä, ja missä jokaisen nurkan takana on joku. Siinä on kuin olisi täydessä linja-autossa ja voisi pahoin, tai kuin kala vesisaavissa.

Tummanpunainen maantiensuuntainen talo. Päässä puita, pinnalla juuria paljaina. Talon ja maantien välissä kolme puuta. Ojan laidalla sauna, ojan talon välissä koivuja. Karjalato ja tyhjä navetta, vinkkelissä talli ja vanha liiteri, jatkona uusi liiteri. Makasiini ja sen päässä viinimarjapensaita punaisen laudan ympäröiminä. Talon ylä- ja alapuolella maantien laidassa valkeat sementtipylväät ja yläpuolella olevasta portista alkava rivi leikkaamattomia kuusia kuin taivaasta.

Maa laski maantien yli peltoa ja vesiheinikkoa pitkin ojan mukana suvantoon, mutta minä en kuulu asiaan. Olen tullut jostakin ja päässäni on bensiinin haju, enkä voi istua kynnyksellä ja olla niin kuin ovi, kivet ja maa. Pitää olla ja asua kauan; panna aitaa ja tehdä puita, lämmittää sauna ja tehdä heinää, olla niin, ettei ole mitään erikoista. Sitten voisi nähdä vaaleat, puhtaat vastaniitetyt kedot, ja pilvet tuulessa kuin yksistään ketojen päällä. Kesken viimeisen luonnonniityn niittämisen voi tulla sade, joka kastelee kivet ja mättäät, pensaan lehdet ja heinät. On mentävä sisälle syömään viiliä tai keittämään kahvia. Minä otan vesikattoa vasten nojaavan

pitkän vavan ja pyörivän messinginvärisen uistimen ja kävelen törmä pitkin rantaan ojan suuhun. Heitän uistimen kauas, ja kuuluu vain vähän ääntä, kun se sattuu veden pintaan, ja painuu veteen. Vedän uistinta hitaasti lumpeenlehtien viereen kastuneen pajupensaan alle. Lähellä pintaa hauki tulee uistimen perään kuin varjo, ja vavan kärki taipuu siiman jatkoksi. Hauki nousee törmälle väkipakolla ja minä perään märkään ruohikkoon. Törmät laskevat jokeen, jossa on paljon mutkia, koskia ja suvantoja. Vedessä on kaloja; en nyt oikein voi niitä pyytää, varsinkaan harreja, jotka hypähtelivät sileässä virrassa kivien alapuolella.

Lähdin hillaan liiterin päästä kanavaojan yli, vinosti ketojen poikki tielle, metsään oikopolulle piikkilanka-aidan alitse ja märät paikat lahoja porraspuita pitkin. Tulin vanhalle sorapaikalle ja kävelin soita kohti. Koetin ajatella rämettä ja metsää, jaloissani oli lainatut kumisaappaat; tietä olivat lehmät kulkeneet.

Oli syksy. Laitoin samalla polulla ansoja uistinsiimasta. Oli pakkanen ja puitten alla hämärä. Taivas oli kirkkaana ja hyvin laajana kuusien latvoissa. Pistelin tikkuja pystyyn tiehen ja laitoin hakoneuloilla ansan silmukkaa oikeaan asentoon. Joskus otin tien vierestä puolukoita suuhuni; kun koskin sormillani ohueen, vaaleaan hiekkaan, oli kuin olisin asunut siinä. Kävelin kotiin melkein pimeässä, metsässä ja ketoja pitkin. Avasin oven ja öljylamppu paloi. Nukuin oven suussa.

Millainen on polku, joka kulkee metsässä. Se lähtee kuivana ja harmaana kankaalta, jossa kasvaa petäjiä. Sen vieressä on muurahaismätäs paksun puun juurella, ja mättään läpi kasvaa sileäöksainen pihlaja. Korvessa tie on syvä ja mutkaisena mättäiden välissä ja ura on puolillaan vettä; mättäillä on hillan lehtiä ja hilloja. Tie häviää suolle, suolla saa kulkea miten haluaa. Suolla näkee laidasta laitaan, metsäsaarekkeit ja tupsulatvaiset kuuset.

Suo on laaja, mätäsjonoja ja tasaista vuorotellen. Lämpimä-

nä päivänä taivas kaartuu suolla loputtoman suureksi palloksi, jonka suon pinta halkaisee kahtia; itse on pallon keskellä ja se liikkuu joka askeleen mukana. Suo on aina samassa paikassa, ja ilma lämpenee ja väreilee lähellä maata, ja siellä tuoksuu hillan lehdet ja heinä, varvut ja monenlainen sammal, ja vesi.

Suosta nousee ohut varsi, sen päässä on iso marja, joka on siihen suosta tullut varren kautta. Niitä on oltava paljon, jos aikoo poimia; niitä löytyy, jos tietää paikan. Niitä on vierivieressä niin paljon, ettei sitä kukaan ymmärrä eikä ajattele. Minä poimin, eikä ollut aurinkoinen päivä vaan ilta ja hyttysiä ja sääskiä niin paljon, että ne menivät suuhun, silmiin ja korviin. Join kahvia, kun ämpärissä oli hilloja yli puolivälin.

Menin kuivalle paikalle metsän laitaan, missä kasvoi joitakin puita. Aurinko oli pohjoisessa suon laidan alapuolella, ja sääsket olivat painuneet maahan. Auringon jälkeen oli taivas laskeutunut alas, ja se oli valkeana, kuultavana ja tasaisena katoksena suon laidassa. Avaruutta saattoi katsoa metsän laidasta sivusta. Takana ja edessä on aurinkoinen, korkea ja lämmin päivä; olin siinä välissä suon laidassa.

Sääsket tulivat ja tuli aamu, alkoi tuulla ja se vähensi hyttysiä. Kävelin suon yli tielle ja kankaalle silloin, kun kylässä joen ja maantien varressa oli yö ja aurinko paistoi. Tulin vanhalle sorapaikalle metsässä, kun siitä lähtee porraspuita pitkin, tulevat pelot vähitellen, ja kylä ja maantie, autot ja junat.

Kaupungissa talvella otin rexpurkista vadille hilloja, keltaisia marjoja ilman varsia ja lehtiä. Kun söin, oli hillojen seassa kuollut metsälude, vihertävä, päältä pyöreä, alta litteä ja lyhyet jalat. Se oli vadilla sähkölampun valossa. En pannut sitä suuhuni, mutta tiedän minkä makuinen se on; olen pannut metsäluteen suuhuni hillojen mukana suolla.